

NIÐURSTÖÐUR SAMRÁÐS Í MÁLINU

„Brottfall laga um vísitölu byggingarkostnaðar (lagasamræming)“

Nr. S-17/2021 í samráðsgátt stjórnvalda á vefnum samradsgatt.is

EFNI

1.	Pátttaka	2
2.	Sjónarmið umsagnaraðila og viðbrögð við þeim.....	2
3.	Næstu skref	3

Febrúar 2021

1. ÞÁTTTAKA

	Einstaklingar	Lögaðilar
Umsagnaraðilar		Húsnæðis- og mannvirkjastofnun Framkvæmdasýsla ríkisins Samtök iðnaðarins og Samtök atvinnulífsins
Samtals	0	3

Eftirtöldum aðilum var boðið að veita umsögn: Framkvæmdasýslu ríkisins, Hagstofu Íslands, Húsnæðis- og mannvirkjastofnun, Sambandi Íslenskra sveitarfélaga, Samtökum iðnaðarins, Seðlabanka Íslands og Vegagerðinni. Auk þess voru áformin send til allra ráðuneyta.

Skjöl málsins, allar umsagnir og upplýsingar um umsagnarfrest og annað fyrirkomulag er að finna í samráðsgáttinni á Ísland.is, slóð á málið: [https://samradsgatt.island.is/oll-mal/\\$Cases/Details/?id=2886](https://samradsgatt.island.is/oll-mal/$Cases/Details/?id=2886)

2. SJÓNARMIÐ UMSAGNARAÐILA OG VIÐBRÖGÐ VIÐ ÞEIM

Húsnæðis- og mannvirkjastofnun tekur undir þau sjónarmið sem koma fram í áformum um lagasetningu og gerir ekki athugasemdir við fyrirætlanir stjórnvalda um að fella úr gildi núgildandi lög um vísitölu byggingarkostnaðar. HMS leggur þó áherslu á að aðferðafræði við útreikning vísitölunnar til framtíðar verði gegnsæ í því skyni að tryggja sátt um forsendur og að hún endurspegli raunverulega þróun kostnaðar. Þá telur HMS mikilvægt að hún eigi sér skýra lagastoð til að tryggja stöðugleika og fyrirsjáanleika um hvernig hún er reiknuð út.

Framkvæmdasýsla ríkisins tekur undir mörg þeirra sjónarmiða sem komu fram í áformum um lagasetningu. Framkvæmdasýslan leggur jafnframt til að skoðað verði hvort þörf sé á fleiri tegundum af byggingarvísitölu eins og er á hinum Norðurlöndunum.

Samtök iðnaðarins og Samtök atvinnulífsins sendu sameiginlega umsögn og gera ekki athugasemd við að sérlög um byggingarvísitöluna verði lögð niður. Samtökin fagna áformunum þar sem þau telja byggingarvísitölu reiknaða með virðisaukaskatti vandan mælikvarða á byggingarkostnað sem hafi haft óæskileg áhrif á verksamninga í mannvirkjagerð, sérstaklega þegar breytingar hafa verið gerðar á endurgreiðslu virðisaukaskatts.

Samtökin benda á að þar sem verksamningar í mannvirkjagerð séu í flestum tilvikum verðtryggðir út frá þróun byggingarvísitölunnar verði mikilvægt að huga vel að innleiðingarferli á nýrri aðferðafræði enda ljóst að verksamningar sem í gildi verða við breytinguna muni áfram styðjast við eldri útreikninga á vísitölunni út samningstímabil þeirra. Því sé nauðsynlegt að skýr áætlun liggi fyrir um innleiðingu nýrrar og betri vísitölu til framtíðar.

Samtökin benda einnig á að í dag séu allir verksamningar bundnir við umrædda byggingarvísitölu óháð því hvort um húsnæðisuppbýggingu eða innviðauppbýggingu er að ræða og að æskilegt væri að vera með fleiri vísitölur á sviði mannvirkjagerðar hér á landi.

Að lokum kalla samtökin eftir gagnsæi þegar kemur að aðferðarfræði og gagnagrunni Hagstofunnar við útreikning vísitölunnar. Samtökin nefna í því sambandi að þegar litið er á þróun gengisvísitölunnar og innflutt efni í byggingarvísitölunni megi sjá að sögulega hafi verið góð fylgni á milli þessara stærða en að undanfarið virðist sem gengisbreytingarnar skili sér ekki inn í byggingarvísitöluna með sama hætti og eðlilegt væri. Þar sem byggingarvísitalan sé notuð til verðtryggingar í samningum verktaka og verkkaupa hafi töfin við að gengisbreytingarnar skili sér orðið til þess að greiðslur hafi ekki tekið þeim verðbreytingum sem kostnaðarliðir verktaka séu að taka vegna gengislækkunar krónunnar. Þetta hafi talsverðan kostnað í för með sér fyrir verktaka.

Umsagnirnar voru sendar til Hagstofu Íslands og óskað eftir viðbrögðum, sérstaklega við ábendingum um mikilvægi þess að tryggja stöðugleika og fyrirsjáanleika í aðferðafræði við útreikning á vísitölu byggingarkostnaðar og sömuleiðis tillögu um að skoðað verði hvort þörf sé á fleiri tegundum af byggingarvísitölu.

Meðfylgjandi er svar frá Hagstofu Íslands. Þar kemur fram að Hagstofa Íslands áformar að nýta vel þann tíma sem er fram að breytingunni á lagafyrirkomulaginu til kynningar á breytingunni fyrir notendur vísitölunnar. Þetta mun verða gert í gegnum fréttir á vef Hagstofunnar en auk þess mun Hagstofan uppfæra lýsigögn um vísitölu byggingarkostnaðar svo að lýsing á aðferð við útreikning verði áfram opinber. Þetta er gert með það sjónarmið í huga að tryggja að traust og gagnsæi ríki um breytinguna og að notendur vísitölunnar verði eins vel í stakk búnir og kostur er til að aðlagast breytttri framkvæmd.

Hagstofan áformar að breyta fyrirkomulagi þannig að frá og með janúar 2022 verði mælt án tillits til virðisaukaskatts auk þess sem innleidd verði ný aðferð við mælingu á launalið vísitölunnar sem byggir á raunmælingum launakostnaðar í byggingariðnaði.

Brottfall laga um vísitölu byggingarkostnaðar er til þess gerð að undirbúa þessar umbótaáðgerðir sem hér er getið og framtíðarumbóta sem síðar kunna að koma fram. Hvað varðar undirbúning nýrra tegunda verðvísitalna fyrir byggingariðnað telur Hagstofa það vera utan þess ramma sem lagabreytingin nær til.

3. NÆSTU SKREF

Drög að frumvarpi um brottfall vísitölu byggingarkostnaðar hefur verið birt í samráðsgátt, sjá mál nr. 46/2021.

Reykjavík, 22. febrúar 2021

Forsætisráðuneytið
Stjórnarráðshúsinu við Lækjartorg
101 Reykjavík

Efni: Svar Hagstofu Íslands til forsætisráðuneytis um mál nr. 17/2021 vegna umsagna sem bárust vegna áforma um brottfall laga um byggingarvísitölu.

Hagstofa Íslands hefur yfirfarið umsagnir sem bárust um fyrirhugaða niðurfellingu á lögum um vísitölu byggingarkostnaðar, þar sem mæling vísitölu byggingarkostnaðar kemur til með að falla að fullu undir lög um Hagstofu Íslands og opinbera hagskýrslugerð við breytinguna. Umsagnir um áformin bárust frá þremur aðilum, þ.e. Samtökum iðnaðarins, Húsnæðis og mannvirkjastofnun og Framkvæmdasýslu ríkisins.

Hagstofa Íslands áformar að nýta vel þann tíma sem er fram að breytingunni á lagafyrirkomulaginu til kynningar á breytingunni fyrir notendur vísitölunnar. Þetta mun verða gert í gegnum fréttir á vef Hagstofunnar, auk þess mun Hagstofan uppfæra lýsigögn um vísitölu byggingarkostnaðar svo að lýsing á aðferð við útreikning verði áfram opinber. Þetta með það sjónarmið í huga að tryggja að traust og gagnsæi ríki um breytinguna og að notendur vísitölunnar verði eins vel í stakk búnir og kostur er til að aðlagast breytti framkvæmd.

Eins og komið hefur fram í drögum að frumvarpi að niðurfellingu laganna, áformar Hagstofa Íslands að breyta fyrirkomulagi þannig að frá og með janúar 2022 verði mælt án tillits til virðisaukaskatts auk þess sem innleidd verði ný aðferð við mælingu á launalið vísitölunnar sem byggir á raunmælingum launakostnaðar í byggingariðnaði.

Sú lagabreyting sem kynnt hefur verið í samráðsgátt er til undirbúnings þeirra umbótaáðgerða sem hér er getið og framtíðarumbóta sem síðar kunna að koma fram. Undirbúningur nýrra tegunda verðvísitalna fyrir byggingariðnað er utan þess ramma sem lagabreytingin nær til.

Virðingarfyllst, f.h. Hagstofu Íslands.

Heiðrún Erika Guðmundsdóttir, deildarstjóri vísitalna